

BEVEZETÉS

A **Sportlétesítmények Magyarországi Szövetsége**, független civil szervezetként, céljaival összhangban 1991-es megalakulása óta elkötelezett a magyar sport, illetve annak fejlesztése iránt.

A Magyar Köztársaság Alkotmánya 70/D. § kimondja: (1) A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.

(2) Ezt a jogot a Magyar Köztársaság a munkavédelem, az egészségügyi intézmények és az orvosi ellátás megszervezésével, a rendszeres testedzés biztosításával, valamint az épített és a természetes környezet védelmével valósítja meg.

Szövetségünk, ebből az alkotmányos jogból kiindulva alakította ki álláspontjának fő elveit, mely szerint: *hazánkban elsősorban a sportlétesítmények helyzetét, mennyiségét, és minőségét kell vizsgálni, illetve fejleszteni.*

A Sportlétesítmények Magyarországi Szövetsége ennek szellemében, közel két évtizedes tevékenysége során - tagságunk speciális ismeretei, tapasztalatai révén – elsősorban a sportlétesítmények országos helyzetéről alkotott valós képet, s fogalmazott meg ajánlásokat a sportlétesítmények fejlesztésére, felújítására vonatkozóan.

Ha csak a rendszerváltozás óta eltelt időszakot vizsgáljuk, akkor is elmondható, hogy a magyar sport fejlesztésére számos elképzelés, terv, jogszabály látott napvilágot, amelyek alapvetően reális helyzetértékeléseket és feladat-meghatározásokat fogalmaztak meg. Szövetségünk szempontjából e dokumentumok közös vonása volt, hogy mindegyik kiemelten fontos tényezőként említette a létesítményhelyzetet, elismerve annak stratégiai jelentőségét, s határozott meg feladatokat is a fejlesztés terén. Ám, sajnos ez utóbbiak már sok esetben hatékonyságukat, eredményességüket tekintve közel sem tükrözték a sportlétesítmény helyzet elismert stratégia státuszát. Hiányzott az átfogó szemlélet, e helyett inkább részterületekre koncentrált a legtöbb javaslat.

Meghatározó volt az is, hogy az elmúlt két évtizedben a területet az alacsony sportfinanszírozás, valamint a sportlétesítmények döntő többségét működtető önkormányzatok egyre nehezebb helyzete jellemezte.

Ez utóbbiak, illetve szövetségünk álláspontja és tevékenységének közel húsz éves tapasztalata alapján érkezettnek láttuk az időt, és felhatalmazva érezzük magunkat arra, hogy javaslattal éljünk egy **Nemzeti Sportlétesítmény Fejlesztési Stratégia** elkészítésére. Ugyanis, meggyőződésünk, hogy a magyar sportélet egészének, vagy részterületeinek fejlesztéséhez elengedhetetlenül szükséges a létesítményellátottság és fejlesztés egységes, hosszú távú stratégia mentén való kezelése.

I. ALAPVETÉS

Tény, hogy az ország egészségügyi állapota nemzetközi összehasonlításban kedvezőtlen mutatókkal bír, a mozgásszegény életmód pedig komoly veszélyekkel jár ossztársadalmi szinten. A hazai lakosság körében jellemzően magas a dohányzásból, egészségtelen táplálkozásból és mozgáshiányból fakadó betegségek aránya. A születéskor várható átlagos élettartam a férfiak esetében 8, a nők esetében 6 évvel marad el az EU államokétól. Az **egészségben** eltöltött várható élettartam **13 évvel kevesebb**, mint több nyugat-európai országban. **1,5 millió** ember érintett az **elhízásban**, **2 millió** ember **túlsúlyos**. Az inaktív életmód, az elhízás a szív-érrendszeri betegségek fő okozója.

Sportegyesületi keretek között jelenleg csak a magyar lakosság **2 %-a** sportol, vagyis hazánkban nem beszélhetünk igazi egyesületi, civil klubéletről.

Sajnos a **felőtt népesség 84 %-a** nem sportol, **de** rendkívül fontos adat, hogy ennek **38 %-a hajlandó lenne, szeretne sportolni** – ami 2,5 millió felőtt embert jelent!

Az egészségromlás nemcsak az egyén, hanem a **gazdaság számára is veszteség**, mert az egészségben megélt életevek csökkenésén túl a munkaerőpiacon termelékiesést, a közfinanszírozott egészségügyi ellátórendszerben, pedig kiadásnövekedést okoz. Mind a kieső termelés, mind a növekvő közkiadások a megtermelt GDP összességében pedig, az ország versenyképességének csökkenéséhez vezetnek. A Nemzeti Sportstratégiát idézve: *„a sportoló lakosság arányának a jelenlegi 16 %-ról 24 %-ra való emelése pusztán a táppénzkiadások területén csaknem 6 milliárd forint megtakarítást eredményezne.”* Akár gazdasági szempontból is nézve, a sport tehát nem kiadási, hanem bevételi forrás az állami, önkormányzati költségvetésben.

E szomorú adatok tények arra is rávilágítanak, hogy miért kell hazánkban a sportot stratégiai ágazatként kezelni, s hogy milyen sürgős intézkedések szükségesek a negatív tendenciák megállításához, mérsékléséhez.

A szövetség által javasolt **Nemzeti Sportlétésítmény Fejlesztési Stratégia** nem tér ki a sport valamennyi területére, funkciójára, hanem **alapvetően a széles társadalmi rétegek számára a rendszeres testnevelést és sportot kiszolgáló sportlétésítményekre, fejlesztési projektekre koncentráll.**

A stratégia kidolgozásánál abból az elfogadott elvből indultunk ki, hogy igazgatási és szervezési szempontból a sport négy területét különböztetjük meg: az **iskolai és diáksportot**, a **szabadidősportot**, a **versenysportot** és a **fogyatékos sportot**. Ezzel kapcsolatban azonban fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy szorosan összefüggő területekről van szó, amelyek közé nem húzhatók éles határvonalak, s így véleményünk szerint integrált egészsként kezelendők.

Ugyanakkor e három területnek van egy nagy, közös tényezője, feltétele: a **megfelelő létesítmény**. Ugyanis, vitathatatlan, hogy szinte valamennyi sporttevékenység végzésének ez alapfeltétele.

A magyar sportélet szereplőinek egyöntetű véleménye, hogy Magyarországon a meglévő sportlétésítmények állapota, illetve a létesítmény ellátottság katasztrofális helyzetben van. Ugyanakkor abban is teljes az egyetértés, hogy kulcsfontosságú kérdés és feladat ennek megoldása a társadalom jövője, az egészséges életmód szempontjából.

Ezt a véleményt tükrözi a Magyar Országgyűlés által szinte egységesen, elsöprő többséggel elfogadott **Nemzeti Sportstratégia** is, mely a sportlétesítményekkel kapcsolatban, azt a sportolást befolyásoló tényezők közül elsőként említve így fogalmaz:

„1. Létesítményellátottság

A települések, illetve a sportágak nagy része - mind a létesítmények számát, mind pedig a meglévők állapotát tekintve - jelentős gondokkal küzd. Ugyanakkor kulcsfontosságú kérdés a sportolási terek létének megoldása.

Nagy hiány mutatkozik az iskolai tornatermek terén. Az 5500 általános és középiskola közül 600 nem rendelkezik sportcélra alkalmas fedett létesítménnyel.

Nagy problémát jelent az uszodák hiánya: 34 kistérségben egyáltalán nincsen, 91 kistérségben nincsen fedett uszoda - ebből 15 kistérségnek a népessége meghaladja az 50 ezer főt.

A téli sportok hátrányos helyzetét jól mutatja, hogy jelenleg csupán 17 műjégpálya üzemel az országban, ebből mindössze 9 fedett.

A sportélet a kistelepüléseken a legkevésbé biztosított, de a nagyobb városok - eltérő módon - szintén létesítmény ellátottsági problémákkal küzdenek.

A versenysport centrumai, azaz az olimpiai központok jelenlegi minőségi és felszereltségi állapota nem felel meg az igényeknek, korszerűtlenek, egyes létesítmények műszaki állapota csupán 22-25%-os. Továbbá jelenleg egyetlen, az UEFA-előírásoknak maradéktalanul megfelelő stadion sincs az országban, mely alkalmas lenne világverseny rendezésére.

A sportlétesítményekre általánosságban jellemző magas működési költségek miatt nagy teher hárul az üzemeltető önkormányzatokra. Erre a területre szükséges egy korszerű finanszírozási rendszer kidolgozása a helyi modellértékű épületek fenntarthatósága érdekében, melyben fontos szerepet játszik a magántőke bevonása.”

A Nemzeti Sportstratégiában megfogalmazott helyzetleírások és elemzések, fejlesztési elképzelések szakmai indokoltsága vitathatatlan.

Mindazonáltal a problémák megfogalmazásán túl részletes „FELADATTERV”, illetve a KONKRÉT MEGVALÓSÍTÁS PROGRAMJA NEM SZÜLETETT MEG!

Meggyőződésünk, hogy racionális és hatékony létesítményfejlesztéssel – élve a pályázati, támogatási lehetőségekkel – a sport alapvetően jelentős befektetést jelent a lakosok, a társadalom számára, hisz az állam, az önkormányzatok alapvető célja a polgárok életminőségének, egészségi állapotának javítása.

Bizonyos esetekben gazdasági szempontból is nyereséget termelhet egy sportlétesítmény működtetése – mely pénzügyi nyereség ugyanakkor fontos lehet a nehezebb helyzetben lévő, de az állam, önkormányzat számára olyan rendkívül fontos területek „életben tartásához” mint például az utánpótlás-nevelés, szabadidősport, vagy a sportrekreáció.

Rendkívül fontos szempont továbbá, hogy az állami, önkormányzati sportlétesítmények, a nemzeti vagyon részét képezik, óriási értéket jelentenek, ezért állammegóvásuk, fejlesztésük is kiemelten fontos feladat.

II. KIEMELT FELADATOK, SZEMPONTOK, JAVASOLT PROGRAMOK

A helyzetelemzés alapján a **Sportlétésítmények Magyarországi Szövetsége** szakmai területén, a sportlétésítmények fejlesztésére, működtetésére vonatkozóan az alábbiakat fogalmazza meg:

KIEMELT FELADATOK

- 1) A sportról szóló 2004. évi I. **törvény és vonatkozó rendeletek, jogszabályok módosítása szükséges** a sportlétésítmények fejlesztésére, működtetésére, használatára vonatkozóan a határozottabb és hatékonyabb szabályozás érdekében.
- 2) **Feladat- és hatáskörök egyértelmű, pontos meghatározása és érvényesítése.** Ennek megfelelően a sportlétésítmény-fejlesztés esetében az **Állam/Kormány/Minisztérium**, valamint az **önkormányzatok** (valamint más sportlétésítmény tulajdonosok) szerepének kiemelt kezelése.
- 3) Rendkívül időszerű és sürgősen szükséges egy önálló, átgondolt **ORSZÁGOS LÉTÉSÍTMÉNY FEJLESZTÉSI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS ELINDÍTÁSA.** Hasonló módon, törvény által kötelezetten – a sporttörvényben sportrendelet alkotására kötelezett, tehát a 10 000 főnél több lakosú – önkormányzatoknak is kötelező feladata legyen **SPORTLÉTÉSÍTMÉNY FEJLESZTÉSRE, MŰKÖDTETÉSRE VONATKOZÓ KONCEPCIÓT** kidolgozni és elfogadni.
- 4) **Alapvető definíciók meghatározása, nyilvántartási rendszerek, működtetése:**
 - a) **Mi minősül sportlétésítménynek?** A sportlétésítmény fogalmának jogi, szakmai meghatározása.
 - b) Az adatállomány értékelése szempontjából rendkívüli jelentőséggel bír, hogy a sportcélú infrastruktúra egységes szerkezetbe foglalt **nyilvántartási rendszere nem megfelelő, hiányos sportkataszterrel rendelkezünk és hiányzik az ennek elkészítéséhez szükséges országos standard-meghatározása. Az ORSZÁGOS SPORTLÉTÉSÍTMÉNY STANDARD** kiemelten fontos, hiszen az egyik alapja lehet az országos sportlétésítmény fejlesztési programnak és a teljes, hiteles sportlétésítmény térkép elkészítésének.
 - c) Műszaki-energetikai állapotfelmérés hiányosságai, hasonlóan a kulturális infrastruktúrához a látogatószám és a látogató szerkezet nyilvántartásának hiánya, amely lényegében **bizonytalanná teszi a költség – haszon elemzések azonosítását** és a használati attitűd felmérését. A két összefüggés hiánya pedig lehetetlenné teszi **az igényeknek megfelelő használat kidolgozását és a racionális működtetés fejlesztését.**

- 5) Magyarországon jelenleg az **iskolai tornatermek, sportpályák közel 100 %-a**, és a mintegy **4200 iskolán kívüli sportlétesítmény 80 %-a önkormányzati** – jellemzően települési önkormányzati – **tulajdonban van**. Ennek megfelelően nagy hangsúlyt kell fektetni az önkormányzatok **sportlétesítmény működtetési célú normatív támogatásának**, valamint a **fejlesztési célú pályázatoknak**.

SPORTLÉTESÍTMÉNY-FEJLESZTÉSI PROGRAMOK

ÖNKORMÁNYZATI TERÜLET	KIEMELT KÖZPONTI SPORTLÉTESÍTMÉNYEK	TÖBBFUNKCIÓS CSARNOKOK ÉPÍTÉSÉNEK PROGRAMJA
A, B, C tornaterem Tornaterem Uszoda – tanuszoda Szabadidősport létesítmények Atlétika pályák Labdarúgó pályák Sportág specifikus létesítmények	Olimpiai központok fejlesztése Nemzeti Stadion építése	D, E típusú csarnokok építésének programja Már meglévő csarnokok felújításának programja

Meglátásunk, javaslatunk szerint az alábbi kiemelt programok elindítása nem várthat magára:

ORSZÁGOS TORNATEREM ÉPÍTÉSI – FELÚJÍTÁSI PROGRAM

Az óvodák jelentős része tornaszobával, kb. 350-400 iskola tornateremmel egyáltalán nem rendelkezik. A tornaszobák hiánya azért különösen aggasztó mert óvodás korban a gyermekek természetes mozgásigénye nagy, szinte kötelező a mindennapos testmozgást biztosítani, mely tornaszobák nélkül – különösen rossz időjárás esetén – nagyon nehéz. A közoktatási intézmények bezárása, összevonása miatt az adatok többször változtak az elmúlt években, ezért első lépésként helyzettfelmérést kell végezni és pontosan meghatározni a valóban indokolt felújításokat, építéseket. A program indokoltsága vitathatatlan és egyben időszerű is a tervezett napi egy testnevelésóra bevezetésére tekintettel. Indokolt, hisz egyrészt a jól működő iskolai testnevelés és diáksport megalapozója a sport valamennyi területének, másrészt ezek a létesítmények ténylegesen „multifunkcionális” létesítményként működnek az oktatási intézmények, de akár egy-egy település életében is.

USZODA – TANUSZODA ÉPÍTÉSI PROGRAM

Az úszás a legegészségesebb mozgásformák egyike. Harmonikus fejlesztő hatása következtében az egész test arányosan fejlődik, ezért a 6-10 éves korosztály számára különösen fontos. Ezen túlmenően a gyermekek és szüleik számára is fontos gondoskodás a víz biztos úszás elsajátíttatásának biztosítása a balesetek, esetleges tragédiák megelőzése céljából – leghatékonyabban akár a közoktatás keretében szervezeten. Fontos, hogy minden gyermek számára települési, illetve kistérségi szinten elérhető legyen az úszásoktatás és az úszás lehetősége.

SZABADIDŐSPORT LÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSI PROGRAM

Mivel az iskolai sportlétesítmények mellett ez a program érinti még a lakosságot legnagyobb számban és legváltozatosabb formában, kiemelt figyelmet érdemel. A program alapvető célja a nyitottságon keresztül minél több amatőr- és szabadidős sportoló kiszolgálása.

A program része:

- Lakóterületi sportpályák, illetve komplex szolgáltatást nyújtó sportparkok,
- Turizmus – a „zöld sportok” létesítmény-feltételeinek megteremtése, gyalogos-, kerékpár- és vízi turizmust szolgáló infrastruktúra,
- Kalandparkok – játszóparkok,
- Extrém sportparkok,
- Szabadidősport célú futópályák, kocogó-ösvények.

SPORTÁG SPECIFIKUS LÉTESÍTMÉNYFEJLESZTÉSI PROGRAM

Két alapsportág esetében különösen fontos a kiemelés:

Atlétikai pályák fejlesztési programja

Fontos lenne, hogy minden megyei jogú városban legyen egy olyan stadion, amely alkalmas atlétikai versenyek megrendezésére, és a sportág edzésigényeinek széles körű kiszolgálására. A műanyag futópálya csakúgy követelmény, mint az ugró- és dobószámok infrastruktúrájának megteremtése. Ezek a pályák természetesen más sportágak alapfelkészülését is szolgálják, és egyre népszerűbbek a lakossági amatőr futók körében is.

Labdarúgó pályák fejlesztési programja

A labdarúgás nagy népszerűségénél fogva tömegeket mozgat meg, Magyarországon az igazolt sportolók fele napjainkban is futballista. Ennek megfelelően – függetlenül a „központi, kiemelt labdarúgó stadionfejlesztéstől” – minél több települést érintő labdarúgópálya fejlesztési programot kell megvalósítani. Ennek természetesen része a kiemelt stadionkorszerűsítési program, melynek célja a labdarúgó-stadionok megkezdett fejlesztésének befejezése, köztük az UEFA előírásainak megfelelő stadion létrehozása.

További sportágak létesítményfejlesztési programja

Kormányzati szinten – egyeztetve sport köztestületekkel, a sportági szakszövetségekkel, sportszövetségekkel – el kell dönteni esetleg néhány további kiemelt sportág létesítmény feltételrendszerének javítását célzó programot. A hatékonyság érdekében, ennek szoros összefüggést kell tartani az adott sportágak egyéb támogatásával. Itt már fontos a szerepe, a költségvetési hozzájárulása a sportág bázisául szolgáló településeknek is.

TÖBBFUNKCIÓS FEDETT SPORTLÉTESÍTMÉNYEK – KIEMELT SPORTCSARNOKOK

Egy-egy csarnok, legyen annak többbezes vagy csupán néhány száz főt befogadó nézőtere, egyszerre szolgálhatja a napi sportolási igényeket, a rendszeres edzéseket, a nézőt csalogató versenysportot és a helyi közösségek kulturális eseményeit, valamint a gazdaságélénkítő rendezvényeket.

A program részletes kidolgozásakor a legkisebb településektől a megyei jogú nagyvárosokig terjedő, szerteágazó igények kiszolgálására „több méretű, sablon” szerkezeti terveket kell készíteni. Fontos e tervek központilag történő elkészít(tet)ése (3-5 különböző méretben) a többirányú funkciók optimális műszaki és működési összeegyeztetősége miatt. Tekintettel arra, hogy az iskolai tornatermek is ezt a többfunkciós szolgáltatást biztosítják, ebben a programban a megyénként legalább egy-egy kiemelt, nagy nézőszám befogadására és sokoldalú „nagyrendezvények” szervezésére alkalmas sport- és rendezvénycsarnokok programját kell megvalósítani. A Sportlétesítmények Magyarországi Szövetsége ebben a programban a meghatározott tartalmú 3-5 modell, típus alapján új építést, beruházást javasol.

KIEMELT „KÖZPONTI” LÉTESÍTMÉNYEK

Olimpiai központok fejlesztése: célja az élsport eredményességének, valamint az utánpótlás-nevelési és fejlesztési programok infrastrukturális feltételeinek biztosítása az alapvetően állami vagyonkezelésben maradó Olimpiai Központok folyamatos korszerűsítésével és fejlesztésével.

A Puskás Ferenc Labdarúgó Stadion – egyúttal mint „Nemzeti Olimpiai Stadion” megépítése indokolt, mindazonáltal óriási költsége miatt nem szabad, hogy veszélyeztesse a többi létesítményfejlesztési programot.

TOVÁBBI ELVEK, SZEMPONTOK:

1) Szubszidiaritás elve

A kiemelt „központi” létesítményekre vonatkozóan kormányzati szinten, a többi program esetében – tekintettel arra, hogy a sportlétesítmények tulajdonosai alapvetően az önkormányzatok – a települések, hangsúlyozottan az ott élő lakosok, a létesítményt használó civil szervezetek valós igényeire, a hagyományokra, helyi értékekre alapozottan kell meghozni.

2) Új beruházás – Felújítás

Minden esetben egyedileg dől el, hogy a létesítményfejlesztés új építéssel, vagy esetleg felújítással indokolt, célszerű. Ennek megfelelően legyen lehetőség felújításra is.

3) EU – Állam – tulajdonos (önkormányzat) – vállalkozó – kedvezmények – finanszírozás

Hasonlóan korábbi létesítményfejlesztési programokhoz a fejlesztések költségterhét meg kell osztani. A sport alapvető, az egészséges életmód, a közösségformálás, a nevelés egyedi eszközeként jobban ki kell használni az EU-s forrásokat. Programonként külön-külön kell meghatározni a beruházások költségére vonatkozó részesedés arányait. Pl.: iskolai tornatermeknél nem működik a PPP konstrukció, ott az államé és az önkormányzaté a feladat, ugyanakkor egy többfunkciós vízi- turisztikai sportközpont építésénél vállalkozói, befektetői érdek érvényesíthető.

Minden esetben fontos, hogy ezen központi programban létesülő beruházások adókedvezménnyel valósuljanak meg.

4) Garancia

A programban részt vevő létesítménytulajdonosnak be kell mutatni a későbbi működtetésre, üzemeltetésre vonatkozó szakmai tervet, melyre 15 éves biztosítékot, kötelezettséget kell vállalni.

5) Akadálymentesítés

Mind a felújítások, mind az új beruházások esetében – figyelemmel a hatályos jogszabályokra – valamennyi létesítményfejlesztési programban hangsúlyosan ki kell térni az akadálymentesítésre, a fogyatékkal élők sportolási lehetőségeire.

6) Üzemeltetési költségeket csökkentő tervezés és kivitelezés

Főként az új beruházások esetében – de a felújítások során is – fontos elvként kell érvényesülnie a tervezés, illetve a kivitelezés során az energiatakarékos üzemeltetést szolgáló, a megújuló energiaforrásokat előtérbe helyező, környezetkímélő műszaki megoldásoknak.

1. számú melléklet: A települések sportlétesítmény követelményeinek kialakítási irányelvei, javasolt sportlétesítmény standard

A Sportlétesítmények Magyarországi Szövetsége ezúton is köszönetét fejezi ki a stratégia elkészítésében közreműködő szakembereknek:

Borbély Imre	igazgatónak <i>Tiszafüred Benedek Gábor Városi Sportcsarnok és Szabadidőközpont</i>
Dér Tamás	igazgatónak <i>Kaposvár Városi Sportcsarnok és Létesítményei</i>
Forgács László	sportmenedzsernek <i>Győr Megyei Jogú Város Sportigazgatósága</i>
Gál Csaba	ügyvezető igazgatónak <i>Tiszaújvárosi Sport-Park Nonprofit Közhasznú Kft</i>
Molnár Péter	igazgatónak <i>Győr Megyei Jogú Város Sportigazgatósága</i>
Rózsa József	ügyvezető igazgatónak <i>Szolnoki Sportcentrum Nonprofit Kft</i>
Schneider Béla	igazgatónak <i>Csákvár Tersztyánszki Ödön Sportközpont</i>

- Szántha István** műszaki vezetőnek
Budapest XII. ker. GESZ Szabadidő Központ
- Szirony Pál** létesítményvezetőnek
Szarvasi Komép Kft
- Tompa Andor** olimpiai központ vezetőnek
*Nemzeti Utánpótlás-nevelési és Sportszolgáltató Intézet
Észak-nyugat Magyarországi általános Olimpiai Központ,
Tatai Edzőtábor*

1. sz. melléklet

A települések sportlétesítmény követelményeinek kialakítási irányelvei

Alapelv: A sportoláshoz való jog megteremtéséhez, hazánkban minden polgárnak biztosítani kell lakókörnyezetében a kulturált szabadidő eltöltéshez a megfelelő sportlétesítményeket.

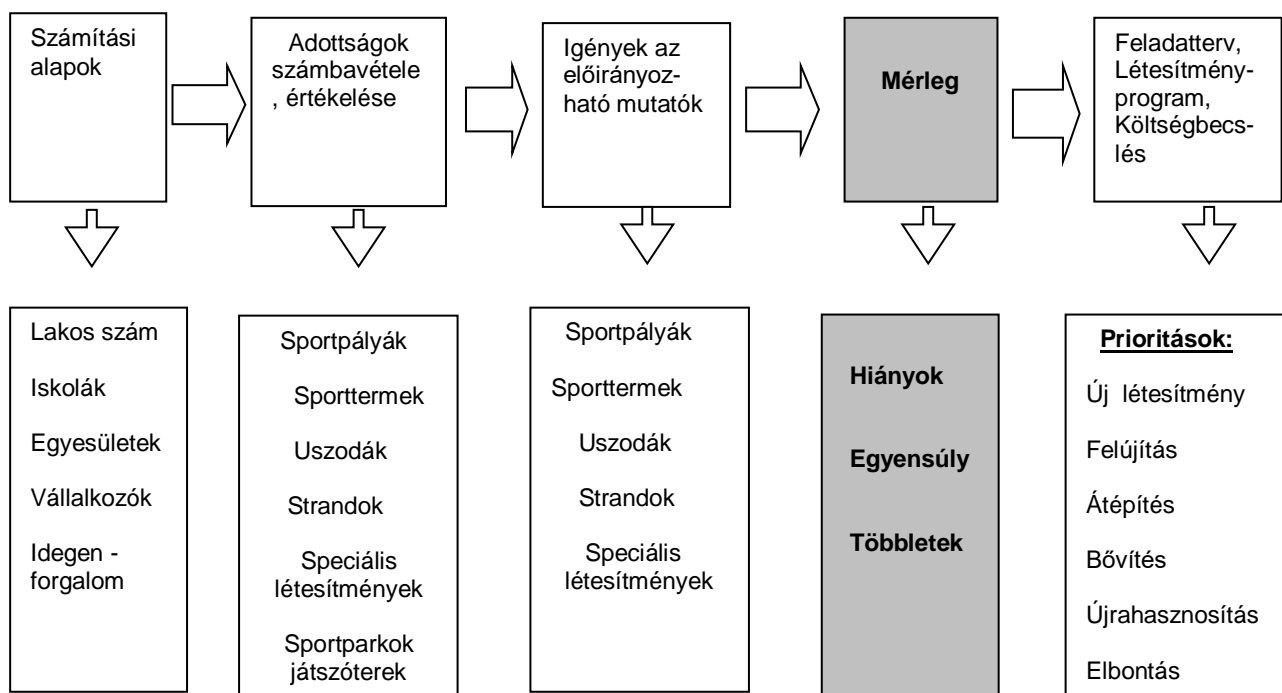
Javaslat: A különböző településekre sportlétesítmény ellátottsági szintet kell tervezni.

Sportlétesítmény ellátottsági szintek tervezése:

A sportlétesítmények fejlesztési programjának kidolgozása rendkívül komplex folyamat.

Az iránytervezés célja, hogy segítse a meglévő, tervezett, kívánt, illetve a hiányzó sportlétesítmények építését, átfogóan koordinálja a feladat végrehajtását a tervezés különböző szintjein.

A tervezés folyamata:

Javaslat a létesítmény szükségletre:

I. Lakóterületi sportlétesítmények:

A sportlétesítmény ellátás a lakóterületen a lakások közvetlen közelében kell, hogy kezdődjön. A lakóterületi sportlétesítmények a gyermekjátszóterektől kezdve, a grundokon, dühöngőkön keresztül, a felnőttek és időskorúak számára szükséges szabad területeket foglalják magukba. A gyermek játszóhelyeket az egyes korcsoportok életkori sajátosságainak figyelembevételével célszerű kialakítani.

Területük legalább 400 m² legyen. Lakóterületi sportlétesítmény szükséglet legalább **0,6 m²/fő** legyen az iránymutató.

II. Szabadtéri sportpályák:

A szabadtéri sportpályák jellegét, fajtáját, helyét területszükségletét a helyi igények (egyesületi sport, testedzési szokások stb.) alapján kell előirányozni.

A szabadtéri sportpályák közé sorolhatjuk:

- labdarúgópályák
- atlétikai pályák
- kispályák (kézilabda, tenisz, kosárlabda, stb.)
- vizes, evezős pályák
- lőterek
- sípályák
- golfpályák
- egyéb

Szabadtéri Sportpályák (m²/fő)

Lakosok száma					
- 2000	2000-5000	5000-10000	10000-30000	30000-100000	100000 felett
Népesség számra (m ² /fő)					
6,5	6,3	5,0	4,1	3,3	3,0

(A táblázatban szereplő értékek csak a sporttevékenység üzéséhez szükséges sport – és játéktér nettó területigényét tartalmazzák. A bruttó terület igény mely tartalmazza a szükséges öltözők, fürdők, szertárak, irodák, lelátók, parkolók, stb. további 60-80 %.)

Labdarúgó pályák kiszámítása:

$$\text{Pályák száma} = \frac{\text{Csapatok száma} \times \text{edzésórák}}{\text{Heti megengedett használat}^*}$$

* Heti megengedett használat: márc. – ápr., okt. – dec. 8-10 óra/hét
máj. – szept. 15 – 20 óra/hét

Öltözők száma: 1 pálya esetén: 4 + 1 játékvezetői, mosdókkal zuhanyzókkal
További pályánként: 2-2 db öltöző, mosdókkal zuhanyzókkal

Labdarúgó pályák befogadó képessége (ülőhely):

Lakosok száma					
- 2000	2000-5000	5000-10000	10000-30000	30000-100000	100000 felett
Népesség számra (m ² /fő)					
6%	8%	10%	12%	14%	15%

A labdarúgó pályáknak, stadionoknak, az adott bajnoki osztály előírásainak meg kell felelni. (MLSZ infrastruktúra szabályzata.)

Atlétikai pályák:

- 10.000-30.000 fős település: 6 pályás 400m műanyag futópálya
- 30.000-100.000 fős település: 8 pályás 400m műanyag futópálya
- 100.000 fő feletti település: 8 pályás nemzetközi minősítésű műanyag pálya ugró és dobó helyekkel

Jégpályák:

- Minden megyei jogú városban fedett.
- Régióként 1-1 fedett multifunkcionális.

„Zöld sportok”:

- 5.000 fő feletti településeken természetjárás, tájékozódás oktatására alkalmas (erdő, park, parkerdő, tanösvény) térkép.

A meghatározott fajlagos területigényt alsó határként kell figyelembe venni.

A fenti meghatározások az adott településekre kötelező érvényűek.

A népességszámra meghatározott szabadtéri létesítmény felület - a kötelező meghatározott fajtakon túl - a helyi adottságoknak, sportolási szokásoknak megfelelően alakítható ki.

Ajánlatos a sportpályákat az iskolák közelében létesíteni, hogy testnevelés órák keretében is lehessen használni.

III. Fedett létesítmények:

Rendeltetését a népesség igényei, sportoktatási szükségletei, illetve az egyesületek céljai szabják meg. A sporttermek hasznos területe a népességszámtól és a település struktúrájától függ.

Fedett létesítmények közé sorolhatjuk:

- tornatermek
- edzőtermek
- játékcarnokok
- sportcsarnokok
- teniszcsarnokok
- fitnessz termek
- kondicionáló termek
- jégcsarnokok
- egyebek

Fedett sportlétesítmények (m²/fő)

Lakosok száma					
- 2000	2000-5000	5000-10000	10000-30000	30000-100000	100000 felett
Népesség számra (m ² /fő)					
0,40	0,38	0,36	0,33	0,30	0,28

(A megadott fajlagos nettó területigények alsó határértéket jelentenek. A nettó értékek a tiszta sport – játéktér területigényét jelentik. A funkcionálisan szükséges egyéb területigényt /öltözők, szertárak, fürdők, irodák, WC-k, ruhatár/ nem tartalmazzák.)

Öltözők száma: Minden fedett sportlétesítménybe 4+1 játékvezetői, fürdővel
1000 m²-ig: 6+1 játékvezetői, fürdővel
Sportcsarnok: 8+2 játékvezetői, fürdővel

Fedett létesítmények befogadó képessége (férőhely) „A”

Lakosok száma					
- 2000	2000- 5000	5000- 10000	10000- 30000	30000- 100000	100000 felett
Népesség számra					
18-20 %	15-17 %	13-15 %	12-14 %	12-14 %	11-13 %

„B”

- Tornatermek 500 m²-ig: 200 fő
- Játékcsarnok 800 m²-ig 300 fő
1100 m²-ig 400 fő
- Sportcsarnok: 800 – 3000 fő

A sporttermeget úgy kell kialakítani (a nettó terület függvényében), hogy a területi megosztásban legyen szabvány méretű kézilabda pálya nagyságú terem is.

A 30.000 fő feletti településeken nemzetközi szabványnak megfelelő kézilabda pálya méretű sportcsarnoknak kell lenni.

A Megyei jogú városokban fedett jégpályának kell lenni.

A sporttermeget ajánlatos az iskolákkal összekötetésben elhelyezni, hogy az iskolai oktatásban is szerepet kaphassanak. A nagyobb fedett létesítményeket célszerű úgy kialakítani, hogy légterük osztható legyen.

IV. Uszodák:

Az uszodákkal szemben támasztott követelmény, hogy valamennyi korosztály egyaránt használhassa. Ide sorolhatjuk a fedett és szabadtéri uszodákat is. A medencefajták megválasztásánál mind a nagyközönség, mind az iskolai testnevelés, mind az úszósport igényeit szem előtt kell tartani. Ma már nagyon fontosnak tűnik az „attrakció” jelleg is, tehát a közönség számára érdekes, vonzó helyé kell tenni az uszodákat, vagyis olyan medencéket is célszerű kialakítani, amelyek a kótetlen szabad idő eltöltését szolgálhatják (élményfürdő).

Célszerű tervezni gyerekek és úszni tanulók, illetőleg úszni nem tudók, mozgáskorlátozottak részére kisvizű medencét, továbbá a közönség és az úszósport, illetve a műugrók és szinkronúszók részére is megfelelő medence fajtát.

Népességszámtól függetlenül a leghatékonyabb üzemeltetést akkor érhetjük el, ha az uszoda-létesítmények egyaránt befogadni és kielégíteni képesek a szabadidős lakossági (közönség), az iskolai úszásoktatás, valamint az egyesületi munka generálta igényeket is. Ezek a létesítmények elsősorban a napi munka végzésére alkalmasak kell, hogy legyenek – rendezvények lebonyolításához célszerűen „súlyponti” uszodák létrehozása lehet a cél, amelyek az összes, előbbiekben felsorolt tevékenységek befogadásán túl rendelkeznek a nézőközönség fogadására alkalmas kiegészítővel is (közönség be- kijáratok és fogadó terek, lelátók, mosdók / WC-k, büfé(k), étterem, stb).

Az iskolai és lakossági igényeket kielégítő létesítményeket közösen célszerű megvalósítani.

USZODÁK (M²/FŐ)

Lakosok száma					
- 2000	2000- 5000	5000- 10000	10000- 30000	30000- 100000	100000 felett
Népesség számra (m ² /fő)					
	0,040	0,030	0,028	0,026	0,021

(Az uszodák – fedett és szabadtéri – nettó területigényének /vízfelület/ alsó határértékét jelentik.)

V. Oktatási intézmények sportlétesítményei:

Óvodák:

Az óvodák létesítmény ellátottsága a következőket kell, hogy tartalmazza:

- Sportudvar, összhangban a pihenő – és játszóudvarral.
- tornaterem, tornaszoba min. 60 m² alapterületű
- lubickoló medence, célszerűen akár oktatásra is alkalmas kialakítással (8x8m / 0,7m vízmélység)

Iskolák:

Általános – és középiskoláknál az alábbi létesítményeket kell biztosítani:

- játszóudvar
- sportudvar: torna és játéktér (20 x 40 m)
futópálya (5 x 60 m)
ugrógödör (3 x 9 m)

A fenti sportolási helyeket a legkisebb iskolákban is biztosítani kell. Nagyobb tanulócsoportot foglalkoztató iskolákban az osztályok számának megfelelően arányosan több pályát kell kialakítani

- tornaterem: egy átlagos osztálynak (20-25 fő) legalább 18 x 32 m mozgástere legyen. Nagyobb termeket úgy kell kialakítani, hogy ennek az igénynek megfelelően oszthatók legyenek.

- tanuszoda: nagyobb iskoláknál, vagy iskolakörzetben célszerű létesíteni. A medence mérete 12 x 25 m (4 pálya) a legoptimálisabb, változó vízmélységgel (0,9m-től 1,8m-ig)

Felsőfokú tanintézetek:

Egyedi terv alapján kell biztosítani a szabadtéri és fedett létesítményeket. Mindenképen szükséges egy sportcsarnok, aminek a mérete legalább 24 x 45 m. Továbbá tanuszoda: nagyobb iskoláknál, vagy iskolakörzetben célszerű létesíteni. A medence mérete 12 x 25 m (4 pálya) a legoptimálisabb, változó vízmélységgel (0,9m-től 1,8m-ig)

- A fenti létesítmények valamennyiét úgy kell kialakítani, hogy a mozgáskorlátozottak is látogathassák, használhassák.
- Az energiaellátásnál a napenergia állátást be kell tervezni a fogyasztási meleg víz és fűtés kialakításánál. A geotermikus energia felhasználásának lehetőségét - az adottság figyelembevételével – ki kell használni. Uszodáknál igen jelentős lehet a légkezelésből származó, visszanyert energia, valamint az elhasznált technológiai és kommunális vizek (szennyvizek) hőenergia kinyerése is.
- Valamennyi létesítmény követelmény tekintetében egyedi megítélés alá esik:
 1. Olimpiai műhely
 2. Edzőközpont, utánpótlás bázis
 3. Tartós nemzetközi szereplés (magas nézőszám)
- Budapest sportlétesítmény követelményeit, a kerületek lakosság száma szerint kell figyelembe venni.

Sportlétesítmények tervezési előirányzatai**Fedett létesítmények:**

	A	B	C	D	E
Alaprajzi méret (m)	12x24	18x32	24x45	30x50	40x70
Alapterület (m²)	288	480	1.080	1.500	2.800
Belmagasság (m)	6	7	9	12	15
Oszthatóság	egyterű	egyterű	3 részre osztható	3 részre osztható	4 részre osztható
Borítás	sportpadló, vagy parketta	sportpadló, vagy parketta	sportpadló, vagy parketta	Beton, mobil sportági borításokkal	Beton, jégpálya előkészítéssel, mobil sportági borításokkal
Felfestés	Röplabda, kosárlabda	kézilabda,- kosárlabda,- tollaslabda	kézilabda,- kosárlabda,- röplabda,- tollaslabda		
Szertár (m²)	40	60	120	200	600
Kondi,-fitness, bemelegítő terem (m²)		80	150	300	500
Uszoda – 1 állandó medencék				Úszómedence (16x25/1,8m) + tanmedence (10x12/0,7m) + lazító medence (5x5/1,4m/34C fok)	Bemelegítő medence (20x50/2,0m) + Úszómedence (16x25/1,8m) + tanmedence (10x12/0,7m) + lazító medence (5x5/1,4m/34C fok)
Uszoda – 2 mobil medencék					25x50/3m küzdőtérre telepíthető
Öltözők	2	4	6	8	12
Nézőtéri öltözők	-	-			
Nézőtéri WC-k nemenként	-	2-2	4-4	8 -8	8-30 – 8-30
Tanári, edzői öltözők	1	1	2	3	4
Orvosi elsősegély szoba	1	1	1	2	2
Dopping szoba				1	1
Nézőtér fix (fő)	100	200	400	800-3000	3000-5000
Nézőtér mobil (fő)	100	100	400-800	400-1000	1000-3000

Küzdőtér felszerelés	Kézilabda kapu, mobil állítható kosárpalánk, röplabda állvány (tok a borításban), bordásfal , kötél,	Kézilabda kapu, függesztett kosárpalánk, fali fix kosárpalánk, röplabda állvány (tok a borításban), bordásfal , kötél,	Kézilabda kapu, függesztett kosárpalánk, fali fix kosárpalánk, röplabda állvány (tok a borításban), bordásfal , kötél,		
Kiegészítő eszközök	Mobil színpad (50 m ²),szék (200db), asztal (50 db)	Mobil színpad (50 m ²),szék (320db), asztal (80 db)	Mobil színpad (100 m ²),szék (800db), asztal (200 db), mobil pályaborítási lehetőség, mobil reklámtábla helyek,	Mobil színpad (200 m ²),szék (2000db), asztal (500 db), mobil pályaborítási lehetőség, mobil reklámtábla helyek,	Mobil színpad (300 m ²),szék (2500db), asztal (600 db), mobil pályaborítási lehetőség, mobil reklámtábla helyek,
Eredményjelző	-	kosár-és kézilabda	Valamennyi labdajátékra	Valamennyi labdajátékra	Valamennyi labdajátékra
Büfé	-	1	1	2	4
Étterem				100 fő	200 fő
Sajtó szoba	-	-	1	1	4
VIP terem	-	-	50 fő	100 fő	200 fő
Tárgyaló (m²)	25	40	25 + 40 összenyitható	25+40+40 összenyitható	25+25+40+40 összenyitható
Iroda	1	2	4	6	10
Stúdió (hangosítás)	-	van	van	van	van
Kamera állás			1	4	4
Játékvezetői öltöző	-	1	1	2	4
Beléptető rendszer	-	-	-	van	van
Biztonságtechnikai vezetési pont			1	1	1
Ajándék bolt				1	1

Oktatási intézmények sportlétesítményei

Intézmény	Sportlétesítmény	Szélesség m	Hosszúság m	Magasság m	Nettó alapterület m ²	Öltözők száma	Típus
Óvodák	Tornaszoba	6	10	3	60	2	
Általános és Közép- iskolák	Tornaterem 4 tan. csoportig	12	24	6	288	2	A
	Tornaterem 8 tan.csoportig	18	32	7	576	4	B
	Tornaterem 16 tan.csoportig	24	45	9	1.080	6	C
	Tornaterem 24 tan.csoportig	24	45	9	1.080	8	C
	Tanuszoda*	12	25	7	576	2	B
	Szabadtéri Kézilabdapálya	20	40		800		
	Szabadtéri Kosárlabdapálya	15	28		420		
	Futópálya	5	60		300		
	Ugrógödör	3	9		27		
Felsőfokú tanintézet	Sportcsarnok	30	50	12	1.500	8	D
	Tanuszoda*	12	25		300	2	B

* nagyobb iskoláknál, iskolakörzetekben (1000 tanuló) ajánlott

Uszodák:

	A	B	C	D
Alaprajzi méret (m)	8x16/0,9-2,0m vízmélység	12x25/0,9-2,0m vízmélység	16x25	25x50
Tanmedence	8x10/0,7m	8x10/0,7m	8x10/0,7m	8x10/0,7m
Speciális medencék		Lazító (5x5/1,4m) + szinkron medence (8x8/3,0m)	Lazító (5x5/1,4m) + szinkron medence (8x8/3,0m)	Lazító (5x5/1,4m) + szinkron * (8x8/3,0m) + toronyugró * (10x10/5,0m)
Alapterület (m²)	128	300	375	1250
Mélység (m)	0,7	1,2	2	3
Osztathóság	egyterű	egyterű	egyterű	2 részre osztható
Szertár (m²)	30	50	80	200
Öltözők-1 egyéni (női/férfi)		2	2	2
Öltözők-2 csoportos	2	4	6	8
Nézőtéri WC-k	-	2-2	4-4	8;30-8;30
Tanári, edzői öltözők	1	1	2	3
Orvosi elsősegély szoba	1	1	1	1
Nézőtér (fő)	-	100	300	800-2000
Eredményjelző	-	-	van	Nemzetközi szabványnak megfelelően
Büfé	-	-	1	1
Sajtó szoba	-	-	-	1
VIP terem	-	-	50 fő	100 fő
Stúdió (hangosítás)	-	van	van	van
Játékvezetői öltöző	-	-	1	2
Beléptető rendszer	-	-	-	van

* a szinkron és toronyugró medencék együttes kialakítása is optimális megoldás